

FREKVENCIA KRSTNÝCH MIEN V MULTIKONFESIONÁLNOU URBÁNNOM PROSTREDÍ V ROKOCH 1791 – 1890 (NA PRÍKLADE MESTA PREŠOV)

Kristína Volovská

*Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku
Hrabovská cesta 1B, Ružomberok
E-mail: kristinavolovska@gmail.com*

VOLOVSKÁ, K. (2022): The Frequency of First Names in a Multi-Religious Urban Environment in the Years 1791 – 1890 (with an Example of the Town Prešov). In: *Slovenská reč*, 87/2, 33 – 61.

Abstract: This study analyses the frequency of first names in selected religions in the town Prešov analyzing the church registers of catholic, evanjelic and orthodox church in 19th century by concentrating on the years 1791 to 1890. The purpose of this text is to analyse the most frequent first names in a multi-religious environment and a comparison of the three churches developing side by side in closed urban system. The supporting questions also cover the most frequent birth names of twins/triplets and illegitimate children. The results of a research from the town Prešov are confronted with similar studies from the area of north Hungary whereby the research gains an over-regional dimension.

Keywords: first names, multi-religious environment, history of towns, 19th century, Prešov.

Článok v skratke:

- V príspevku sústredíme pozornosť na frekvenciu krstných mien vo vybraných konfesiách v meste Prešov. Zaoberáme sa rokmi 1791 – 1890.
- Evidujeme najfrekventovanejšie i menej frekventované chlapčenské i dievčenské krstné mená. Všimame si aj raritné mená, resp. mená ktoré sa vyskytovali len zriedka.
- Sledujeme používanie mien v závislosti od cirkevného kalendára. Výskum frekvencie krstných mien dotvárajú aj analýzy mien viacpočetných detí (dvojčiek, prípadne trojičiek) a nemanželských detí.
- Výsledky výskumu poskytujú počty samotných mien, ale najmä interpretované príčiny: čím bol výber mien motivovaný, ako sa výber krstných mien v priebehu storočí menil, kto dostával viacčlenné mená a či nemanželské deti nosili mená odlišné od majority.

1. ÚVOD

V predloženej štúdiu obraciame pozornosť na frekvenciu krstných mien v meste Prešov v 19. storočí na základe analýzy cirkevných matrík pokrstených troch konfesionálne odlišných farností, a to rímskokatolícku, gréckokatolícku a evanjelickú. Zaoberáme sa 100-ročným časovým úsekom, konkrétne rokmi 1791 – 1890. Pri gréckokatolíckej konfesii skúmame obdobie až od roku 1792, keďže rok 1791 chýba. Dôvodom výberu týchto cirkví bolo ich silné zastúpenie v meste a tiež dochova-

nosť ich prameňov. Toto obdobie delíme na menšie časové periódy, pre ktoré platia presné charakteristiky a vďaka ktorým môžeme podrobnejšie sledovať jednotlivé zmeny pri dávaní mien.

Analyzované zápisy krstných matrik, ktoré sú dostupné na stránke familyse-arch.org, sme najprv excerpovali a štatisticky spracovali. Výsledné číselné údaje zo skúmaných vzoriek uvádzame v tabuľkách, ktoré sa nachádzajú nižšie. Venujeme sa frekvencii a zmenám krstných mien, ale prostredníctvom toho odkrývame pomerne frekventovaný diapazón historicko-demografických otázok. Okrem analýzy prameňa predstavujeme počty narodených, ich vzájomný pomer (index maskulinity), podiel nemanželských detí, zastúpenie detí viacpočetných¹ a otvárame aj problematiku posthumných narodení. Okrem toho o vyššie spomenutých farnostiach a ich populáciách interpretujeme aj poznatky o zmenách v religiozite obyvateľstva, o hospodárskych, ekonomických, politických a iných okolnostiach, ktoré boli pre túto dobu charakteristické.

Informácie týkajúce sa tejto problematiky na Slovensku nám poskytujú viacerí autori. Avšak témou krstných mien sa jednak zaoberajú predstavitelia lingvistiky venujúci sa onomastike a jednak historici, ktorí pracujú s cirkevnými matrikami či inými príbuznými štatisticky analyzovateľnými prameňmi. Výskum frekvencie krstných mien je integrálnou súčasťou konceptu kultúrnych dejín, tak ako ju formovala nemecká škola „Kulturgeschichte“ už od 70. rokov 20. storočia.² A preto je úzko prepojená aj s historickou a kultúrnou antropológiou, etnografiou a dejinami mentalít (bližšie Burke 2005). Téma je stále aktuálna a v zahraničí sa jej autori kontinuálne venujú. Ako príklad môže poslúžiť monografia S. Haynesovej *Etruscan Civilization: A Cultural History* (2000). V tom istom roku vyšiel aj článok tematizujúci problematiku rodných mien *Trends and Causes of Cultural Modernization: An Empirical Study of First Names* (Gerhards – Hackenbroch 2000, s. 501 – 531). Východiská o kultúrnej histórii nám poskytujú napríklad aj novšie práce J. Gerhardsa (2017).

Viaceré metodické inšpirácie a teoretické východiská nám poskytli predstavitelia lingvistiky. Zo slovenských autorov venujúcich sa téme je nutné spomenúť K. Habovštiakovú a jej štúdiu *Frekvencia a motivácia výberu rodných mien na Slovensku v minulosti a v súčasnosti* (1980, s. 305 – 315) a M. Majtána s M. Považajom (1998), ktorí pracovali s výpismi z matrik a voličskými zoznamami. Spracovaniu súčasných mien, resp. mien z konca 20. storočia sa venoval J. Krško (2001, s. 14 – 25).

Teoretické východiská pre náš výskum sme prebrali od P. Šoltésa (2015). Na vysokých školách (napr. na Katedre histórie Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku) vznikali záverečné práce s danou tematikou aj v minulosti. Odvolávame sa aj na tieto diplomové práce a komparujeme naše výsledky (Golian

¹ Pod pojmom viacpočetné deti rozumieme dvojčiky, trojičky atď.

² Bližšie o koncepte kultúrnych dejín pozri napríklad Zelinsky 1970, s. 743 – 769.

2010; Mušáková 2011; Strišková 2010; Tarasovičová 2010; Zemková 2010). Z novších výskumov matrik nemožno nespomenúť J. Goliana a jeho monografiu *Život ľudu detvianského: historicko-demografická a kultúrna sonda do každodenného života na Podpolaní v dlhom 19. storočí* (2019).

Z nášho výskumu, ale aj z výskumov hore spomenutých autorov vyplýva, že móda mien sa neustále mení a krstné mená podliehajú celospoločenskému daniu, ktorému sa často prispôsobujú.

2. PRAMENE A METÓDY VÝSKUMU

Vo všetkých spomenutých cirkvách bolo spolu pokrstených 35 067 novorodencov. Z toho chlapcov sa narodilo 17 978, čo predstavuje 51,27 % zo všetkých narodených, a 17 089 dievčat (48,73 %). Vo vyjadrení indexom maskulinity to predstavuje 105,2. Stredná hodnota indexu maskulinity by mala byť 104 až 107 chlapcov na 100 dievčat. Avšak vyskytli sa aj záznamy, ktoré sme nevedeli analyzovať (neboli čitateľné), preto sme ich do štatistiky nezarátali. V spôsobe vedenia jednotlivých matrik nachádzame značnú rozmanitosť a nejednotnosť.³

V tomto storočnom skúmanom materiáli rímskokatolíckej cirkvi je zapísaných 25 034 detí, z toho chlapcov 12 597 a 12 437 dievčat, čo vo vyjadrení indexom maskulinity predstavuje 101,3. V skúmaných matričných knihách evanjelickej cirkvi bolo v danom období zapísaných 6582 detí. Z týchto novorodencov je chlapcov 3571 a 3011 dievčat, čo vo vyjadrení indexom maskulinity predstavuje 118,6.⁴ Podľa skúmaného pramenného materiálu gréckokatolíckej cirkvi sa v tejto cirkvi narodilo 3451 detí. Viac sa narodilo chlapcov, a to 1810. Dievčat je 1641. Indexom maskulinity to predstavuje 110,3.⁵

Základným cieľom práce je zachytiť, opísať a interpretovať zmeny frekvencie krstných mien v skúmaných farnostiach Prešova. Bližšie analyzovať obdobia, keď sa mená začali meniť pod vplyvom dobových udalostí a najmä aké okolnosti vplývali na predpokladané zmeny v množine preferovaných krstných mien. Ako tieto udalosti zasiahli do spoločnosti a aké premeny v dôsledku nich začali. Preto jednou

³ Spočiatku boli skúmané matriky písané po latinsky. Po uplatnení maďarizačných zákonov boli údaje zapisované v maďarskom jazyku. Menilo sa aj záhlavie zápisu (pri zázname pokrsteného dieťaťa bol uvedený deň narodenia, meno dieťaťa, mená rodičov a krstných rodičov a meno kňaza, ktorý krst vykonal, inokedy pribúdali/ubúdali kolónky, napr. manželský/rodinný stav, miesto, náboženstvo a pod.), resp. zmenilo sa len poradie niektorých rubrik. Mená z matrik nie sú prevzaté v pôvodnej podobe, ale sú prepísané do slovenskej podoby.

⁴ Z matrik vyplýva, že v období 1791 – 1820 sa v evanjelickej cirkvi narodilo 892 dievčat a 1008 chlapcov. V druhej dekáde 1821 – 1850 sa narodilo 1044 dievčat a 1218 chlapcov. V rokoch 1851 – 1890 sa narodilo 1075 dievčat a 1345 chlapcov.

⁵ Od roku 1792 – 1820 sa v gréckokatolíckej cirkvi narodilo 196 dievčat a 238 chlapcov. V ďalšej dekáde sa prišlo na svet 499 dievčat a 512 chlapcov a v poslednom skúmanom období sa narodilo 946 gréckokatolíckych dievčat a 1060 chlapcov.

z otázok je, aké sociálne, ale aj hospodárske faktory vplývali na výber mien. Modernizácia ako sociálny faktor má podľa Ľubomíra Liptáka štyri základné znaky: zmena tempa, čiže zrýchlenie politických, ekonomických a sociálnych zmien, ďalej zvýšená mobilita, oslabenie zdedených, rodových väzieb, čo je nahradené vlastnou voľbou, a racionalizácia (1996, s. 72).

Zmeny, ktoré sa začali uskutočňovať, súvisia predovšetkým s tereziánskymi a jozefskými reformami, keď dochádza k zlepšeniu občianskych slobôd, sekularizácii, náboženskej tolerancii, budovaniu občianskej spoločnosti a racionalizácii. Na základe toho, že ľudia sa viac pohybovali v priestore, prinášali domov nové myšlienky, poznatky, spôsoby života a oboznamovali sa aj s inými menami. Mohli slobodnejšie rozhodovať, mohli zmeniť zamestnanie, konfesiu a slobodnejšie sa rozhodovať aj pri výbere mena. Z hospodárskych faktorov je nutné spomenúť zrušenie nevoľníctva, poddanstva, rozvoj industrializácie a podnikateľstva, cestovanie a ďalšie. Na základe vyššie spomenutých činiteľov predpokladáme v storočnom skúmanom období badateľnú zmenu používaných mien.

Zaoberáme sa aj otázkou, do akej miery vplývali na rast počtu obyvateľov a aj počtu jednotlivých konfesií zákony vydávané v Uhorsku. Analyzujeme aj demografický a hospodársky dosah vojnových konfliktov, požiarov, povodní, epidémií na populáciu v Prešove. Dôležitý bol výskyt a doba týchto udalostí medzi obyvateľstvom. Svoje výsledky budeme analyzovať aj v kontexte zastúpenia jednotlivých konfesií. Svoje zistenia porovnávame najmä so štúdiou P. Kónyu (1997).

Zaoberáme sa aj determinantmi, ktoré ovplyvnili výber mien. Otázkou je, do akej miery vplývali spoločenské, národné a rodinné tradície, konfesionálna príslušnosť či lokalita a geografické územie na výber mena. Venujeme sa aj otázke, ktoré skupiny detí dostávali zriedkavé mená. Poukazujeme na to, ako sa spomínané faktory postupom času vytrácajú.

V ďalších častiach sa zameriavame na štatistické spracovanie údajov z cirkevných matrik. Hľadáme odpovede na viaceré otázky: Ako sa vyvíjala frekvencia mien v danom období? Menili sa aj najfrekventovanejšie mená alebo zostali najpopulárnejšie tie isté? Ako vplývala multietnicita⁶ a multikonfesionalita Prešova na výber mien vo všetkých analyzovaných farnostiach súbežne? Výber mien komparujeme nielen medzi jednotlivými konfesiami, ale aj s inými územiaми na Slovensku. V záznamoch z cirkevných matrik sa okrem najfrekventovanejších mien zameriavame aj na raritné mená. Matriky nám umožňujú analyzovať aj mená dvojčiek. Na mieste je aj otázka nemanželských detí, ich počet voči legitímnym deťom, ich výskyt v rámci obdobia, ich mená.

⁶ Ako príklad národnostných pomerov v Prešove uvádzame rok 1863. Vtedy bolo v Prešove asi 10 300 obyvateľov, z toho bolo 800 Maďarov, 1200 Nemcov, 150 Rómov a menší počet ukrajinskej menšiny, ostatní boli Slováci. Z celkového počtu obyvateľstva tvorili Slováci 80 % (Hapák 1965, s. 53).

Keďže meno bolo znakom príslušnosti k istej konfesii, predpokladáme odlišné mená pri jednotlivých cirkvách. Usudzujeme to aj na základe faktu, že najmä protestantské cirkvi mali rezervovaný vzťah k svätcom. Očakávame rozširovanie diapazónu používaných mien a tiež rozširovanie používania viacčlenných mien, keďže vo viacerých výskumoch sa potvrdilo, že s prichádzajúcimi rokmi, najmä v druhej polovici 19. storočia, boli zoznamy mien bohatšie pre príchod nových mien z cudziny (väčšinou zo západných krajín). Myslíme si, že fenomén viacčlenných mien sa nerozšíril medzi predstaviteľov z nižšieho sociálneho prostredia, pretože takéto mená boli typické pre výsadné spoločenské vrstvy ako mešťania, šľachta, inteligencia a pod. S tým súvisí aj fakt, že sa chceli odlišiť od poddaných, preto dávali kombinácie viacčlenných mien typických skôr pre nobilitu. Z praktického hľadiska sa domnievame, že viacčlenné mená pozostávajúce z troch a viac mien sa budú objavovať zriedkavejšie ako kombinácie dvoch mien.

Domnievame sa, že odlišne budú vyzerať mená detí viacpočetných a mená nemanželských detí na konci 18. a na konci 19. storočia. Tento predpoklad súvisí s meniacimi sa spoločensko-kultúrnymi udalosťami, s novými panovníkmi a celkovo s inou atmosférou v krajine. Predpokladáme, že niektoré dvojčky dostávali mená, ktoré boli charakteristické pre dvojice postáv (napr. Cyril a Metod, Peter a Pavol a pod.) z cirkevného kalendára. Očakávame, že nemanželské deti budú mať odlišné mená ako majorita, keďže tieto deti boli nelegitímne a spoločnosť ich chcela aj takýmto spôsobom vyčleniť (Šoltés 2010a, s. 50 – 51).

Štúdiou sa usilujeme doplniť, ale aj priniesť nové vedomosti o Prešove v 19. storočí. Dobovú atmosféru sa snažíme doplniť štatistickými údajmi z cirkevných matrik a príkladmi vyberanými na základe kultúrno-antropologického prístupu. Téma krstných mien otvára osobitný priestor na ďalšie skúmanie.

3. NAJFREKVENTOVANEJŠIE KRSTNÉ MENÁ JEDNOTLIVÝCH KONFESIÍ MESTA PREŠOV V ROKOCH 1791 – 1890

Najfrekventovanejšie krstné mená jednotlivých konfesií mesta Prešov, ktoré sa v rokoch 1791 – 1890 vyskytli, sme rozdelili do troch kratších období: 1791 – 1820, 1821 – 1850 a 1851 – 1890. Tak nám vznikli tri pomyselné generácie s istými charakteristikami doby, pri ktorých vieme sledovať zmeny trendov mien. Prvú tridsaťročnú epizódu možno charakterizovať ako pojozefskú, bez výraznejších národno-emancipačných snáh spojených s krízami v krajine. Po smrti cisára Jozefa II. nastúpil na trón Leopold II. a po jeho krátkej dvojročnej vláde František I. K zhoršeniu situácie v habsburskej monarchii prispeli najmä vyčerpávajúce a neúspešné vojny s Francúzskom, z toho vyplývajúce zvyšovanie daní a ďalších odvodov, nedostatok niektorých komodít, obavy z nepokojov a povstaní. Dôsledkom toho bola strata dôvery obyvateľstva k vláde a radikalizácia spoločnosti. Situáciu neupokojil ani fakt,

že v rokoch 1811 – 1825 vládol František len prostredníctvom patentov, postupne vybudoval absolutistický režim, prostredníctvom ktorého potlačil nebezpečné myšlienky aj hnutia. Nezvolával ani uhorské snemy, preto uhorské stavy prejavovali pobúrenie (Kónya – Mrva 2013, s. 479 – 496).

Pre 20. až 40. roky 19. storočia je charakteristické zintenzívnenie procesov v národnom hnutí, ktoré vyvrcholili revolúciou. Zasluhou národne orientovaných predstaviteľov došlo k znovuoobjaveniu mien slovanského pôvodu. Spočiatku sa tieto mená šírili len v kruhoch slovenskej inteligencie (evanjelickí duchovní, učitelia a pod.). Objavovali sa aj v dielach s národnou tematikou, ako napr. Kollárova *Slávy dcéra* a Holého *Svätopluk, Cyrillo-Methodiada*. Známý je výlet na hrad Devín, kde štúrovci prijali slovanské mená, ktorými sa identifikovali so slovanskými koreňmi. Následne národné mená dávali aj svojim deťom. Postupne pribúdali mená z panteónu slovanských panovníkov a svätcov. Neskôr sa dostali medzi širšie spektrum populácie – roľníkov, ale aj mešťanov. Rozšírili sa najmä vďaka nižšej inteligencii (učiteľom, kňazom) (Šoltés 2015, s. 241 – 243).

Posledná etapa je spojením neoabsolutizmu, snáh slovenského národného hnutia a hlavne maďarizácie. V tomto období istá časť spoločnosti preferovala mená slovanského pôvodu. V 60. rokoch dochádza k rozšíreniu slovanských mien, pretože sa dostali do tlačeneho kalendára (Šoltés 2010b, s. 24). Avšak v tomto období môžeme výraznejšie očakávať výskyt maďarských mien. K zmene dochádza po rakúsko-uhorskom vyrovaní z roku 1867 a po národnostnom zákone z roku 1868. Boli veľkým sklamaním pre nemaďarské národnosti, pretože z Uhorska sa formálne stal jednotný a nedeliteľný národ s úradným jazykom maďarčinou. Národnostný útlak sa už len stupňoval (Kónya – Mrva 2013, s. 618 – 619). Od týchto vyššie spomenutých faktorov závisel aj vývin konfesionálnych pomerov a s tým aj výber mien pre novonarodené deti.

3.1. CHLAPČENSKÉ MENÁ

V študovanom súbore rozlišujeme novorodencov podľa pohlavia. Zo skúmaného materiálu sme vybrali desať mien, ktoré boli najfrekventovanejšie. Z uvedených výsledkov v tabuľkách vyplýva, že najpopulárnejšími chlapčenskými menami počas celého skúmaného obdobia naprieč všetkými analyzovanými farnosťami boli mená *Ján* a *Andrej*. Meno *Ján* bolo najmenej zastúpené v rímskokatolíckej cirkvi (9,1 %), viac v evanjelickej (10,0 %) a najvýraznejšie v gréckokatolíckej cirkvi (13,9 %). Menom *Andrej* bolo pokrstených u rímskokatolíkov 5,8 %, u evanjelikov 7,2 % a u gréckokatolíkov 7,0 % chlapcov. Zmena nastáva pri treťom najčastejšie udeľovanom mene. Kým v evanjelickej a gréckokatolíckej konfesii prevažuje meno *Štefan* (3,1 % a 5,8 %), v rímskokatolíckej je tretím najpočetnejším menom *Jozef* (5,6 %). Menom *Štefan* v rímskokatolíckej cirkvi bolo pokrstených 4,9 % chlapcov.

Medzi ďalšie najpopulárnejšie mená, ktoré využívali všetky tri cirkvi patria *Michal*, *Juraj* a *Karol*. Menom *Michal* bolo pokrstených 1,7 % rímskokatolíkov, 2,4 % evanjelikov a 4 % gréckokatolíkov. Meno *Juraj* v rímskokatolíckej cirkvi malo zastúpenie 1,6 %, potom nasledovala evanjelická cirkev (2,5 %) a dominanciu medzi konfesiami malo v gréckokatolíckej cirkvi (2,6 %). Najväčšie zastúpenie mena *Karol* mali rímskokatolíci (1,6 %), za nimi nasledovali evanjelici s podielom 0,9 % a gréckokatolíci, kde meno *Karol* predstavovalo iba 0,8 %. Mená, ktoré boli charakteristické len pre jednotlivé konfesie, boli príznačne nižším podielom zastúpenia a z hľadiska frekvencie sú medzi nimi malé rozdiely: *Alexander* a *František* (rímskokatolíci 0,6 %, gréckokatolíci 0,6 %), *Matej* (evanjelici 0,9 %, gréckokatolíci 0,5 %), *Anton* (rímskokatolíci 0,6 %) a *Samuel* a *Ludovít* (evanjelici 1,3 % a 0,5 %).

Predtým ako priblížime zastúpenie mien jednotlivých konfesií v časových intervaloch, je nutné podotknúť, že vo všetkých týchto cirkvách počas celého obdobia dominovalo meno hebrejského pôvodu – *Ján*. Aj slovenský historik P. Šoltés vo svojej analýze zdôrazňuje, že meno *Ján* bolo až do polovice 20. storočia najfrekventovanejším chlapčenským menom, a to bez ohľadu na oblasť a konfesiou (2010a, s. 48). Aj našim výskumom sa potvrdilo, že v rámci všetkých skúmaných časových období bolo toto meno najfrekventovanejšie a jeho počet mal rastúcu krivku hodnôt.

V prvom (1791 – 1820) a treťom (1851 – 1890) období sa v rímskokatolíckej cirkvi stalo druhým najpopulárnejším menom *Jozef*. S výnimkou rokov 1821 – 1850, keď frekvencia používania tohto mena klesla a viac chlapcov dostalo meno *Andrej*. Tretím najpopulárnejším menom bolo posledné dve dekády meno *Štefan*, do roku 1820 to bol *Andrej*. Ak sa pozrieme na hodnoty, ktoré sa vyskytujú v jednotlivých intervaloch, tak vidíme, že zastúpenie väčšiny mien vzrastalo priamoúmerne so stúpaním počtu narodených. Avšak výnimkou sú mená *Michal* a *Juraj*, ktorých používanie v rámci celého obdobia postupne klesalo.

Zaznamenali sme aj nástup nových mien, ako *Karol*, *František* a *Alexander*. Ak sa pozrieme do tabuľky 1 vidíme, že častejšie sa tieto mená vyskytovali v druhej polovici 19. storočia. Posledné dve najmenej frekventované mená boli *Anton* a *Alexander*. Medzi týmito menami badať len minimálne rozdiely týkajúce sa výskytu v jednotlivých obdobiach. Meno *Anton* sa v tabuľkách 2 a 3 neobjavilo. Príčinou toho môže byť fakt, že protestantské cirkvi oslabili kultúrne väzby s katolíckym prostredím a bránili rozšíreniu nových mien z cudziny, najmä z Talianska, Španielska, v rámci šírenia barokovej zbožnosti. Medzi takéto mená patrili aj *Ambróz*, *Augustín*, *Ferdinand*, *Filip*, *Tobiáš* a *Vincent* a nižšie uvedený *Ignác* (Šoltés 2015, s. 239). Vzhľadom na to je aj zoznam mien ostatných konfesií kratší. Na ďalších miestach, ktoré tabuľka už nezobrazuje, s hodnotami nad sto pokrstených chlapcov, sa nachádzali mená *Július*, *Ludovít*, *Imrich* a *Ignác*.

Tab. 1 Najfrekventovanejšie chlapčenské mená v rímskokatolíckej cirkvi mesta Prešov

Meno	1791 – 1820	1821 – 1850	1851 – 1890	Spolu
Ján	619	802	858	2279
Andrej	373	514	563	1450
Jozef	401	411	582	1394
Štefan	177	471	574	1222
Michal	189	144	98	431
Juraj	158	136	105	399
Karol	57	124	207	388
František	60	83	145	288
Anton	34	44	77	155
Alexander	12	54	86	152

Zdroj: Cirkevné matriky rímskokatolíckej farnosti Prešov

Rozdiel medzi rímskokatolíckou a evanjelickou cirkvou badať už pri druhom najfrekventovanejšom mene, ktorým v evanjelickej cirkvi počas celého skúmaného obdobia bolo meno *Andrej*. Prvé desaťročia používanie mena *Jozef* klesalo, avšak vidíme, že v posledných rokoch jeho popularita opäť vzrástla. Zaujímavý vývoj malo meno *Samuel*. Je to meno, ktoré sa v ostatných spomínaných cirkvách v uvedených tabuľkách neobjavilo, a to preto, lebo evanjelici nebudovali kult kresťanských (katolíckych) svätcov a používali aj takéto starozákonne mená (Golian 2008, s. 15). *Samuel* bol v úvodných rokoch tretím najfrekventovanejším menom, no od 20. rokov 19. storočia sme zaznamenali rapídny pokles jeho používania. Tu sa dostalo do popredia meno *Štefan*, ktoré bolo vyberané chlapcom tiež počas celého sledovaného obdobia, ale od roku 1821 sa stalo tretím najpoužívaným.

Aj nasledujúce mená *Juraj* a *Michal* mali podobný trend. Obidve mená mali kolísavé zastúpenie. Medzi evanjelikmi sa vyskytovali približne rovnako, išlo o štvrté a piate najfrekventovanejšie meno. Všetky spomenuté mená evanjelickej cirkvi boli prakticky najrozšírenejšími chlapčenskými menami na celom území dnešného Slovenska, a to naprieč všetkými konfesiami.⁷ Podobný kolísavý vývoj malo aj meno *Matej*, ktorého popularita v posledných rokoch mierne stúpala. Posledné dve mená v tabuľke *Karol* a *Ludovít* mali odlišný vývoj výskytu. Meno *Karol* sa oproti úvodným rokom používalo čoraz menej. V rokoch 1851 – 1890 dostalo toto meno

⁷ Ako príklad môžeme uviesť mesto Púchov v 19. storočí, kde medzi najfrekventovanejšie evanjelické chlapčenské mená patrili *Ján*, *Juraj*, *Andrej* a *Štefan*, ale aj mená ako *Ondrej* a *Pavol*, ktoré sa do našej tabuľky nedostali (Mušáková 2011, s. 25).

len deväť chlapcov. Na druhej strane sa pre evanjelikov meno *Ludovít* stávalo čoraz viac populárnejším, čo potvrdzujú aj stúpajúce hodnoty uvedené v tabuľke, kým pri ostatných konfesiách sa do rebríčka desiatich najfrekventovanejších mien nedostalo.

Tab. 2 Najfrekventovanejšie chlapčenské mená v evanjelickej cirkvi mesta Prešov

Meno	1791 – 1820	1821 – 1850	1851 – 1890	Spolu
Ján	199	220	240	659
Andrej	130	156	185	471
Štefan	45	67	95	207
Juraj	49	59	56	164
Michal	45	61	52	158
Jozef	28	24	47	99
Samuel	67	11	6	84
Matej	17	12	33	62
Karol	27	22	9	58
Ludovít	2	8	24	34

Zdroj: Cirkevné matriky evanjelickej farnosti Prešov

Pri pohľade na tabuľku 3, ktorá hovorí o najfrekventovanejších menách v gréckokatolíckej cirkvi, vidíme, že rovnako ako pri rímskokatolíckoch i evanjelikoch sa najfrekventovanejšími menami stali *Ján* a *Andrej*, s výnimkou druhej polovice 19. storočia, keď meno *Andrej* vystriedalo meno *Štefan*, pri ktorého hodnotách výskytu vidíme, že stúpal s rastúcim počtom narodených. Tieto mená boli u gréckokatolíkov najfrekventovanejšie aj v niektorých ďalších lokalitách.⁸ Podobne ako pri evanjelikoch meno *Jozef* kleslo v rebríčku najfrekventovanejších mien v porovnaní s rímskokatolíckymi, ale aj napriek tomu si zachovalo rastúcu krivku hodnôt. Zaujímavý je aj fakt, že aj pri nasledujúcich menách *Michal*, *Juraj*, *Karol* a *František* sme pri troch obdobiach zaznamenali ich stúpajúcu tendenciu. Iná situácia nastáva pri menách *Alexander* a *Matej*, pri ktorých sme zaznamenali kolísavú frekvenciu. Meno *Alexander* sa vyskytlo do začiatku 50. rokov len trikrát, zatiaľ čo od polovice 19. storočia takéto meno dostalo až devätnásť novonarodených chlapcov. Pri mene *Matej* je zrejme, že toto meno nebolo veľmi populárne, o čom svedčia aj nízke hodnoty uvedené v tabuľke.

Ako posledné (desiate) najfrekventovanejšie meno u gréckokatolíkov uvádzame meno *František*, ktoré nachádzame aj v rebríčku rímskokatolíckej cirkvi, zatiaľ

⁸ Vo farnosti Drienica (okres Sabinov) boli v 19. storočí tiež najpoužívanéjšie mená *Ján*, *Andrej* a *Štefan*, potom nasledovali *Michal* a *Juraj* (Tarasovičová 2010, s. 29).

čo u evanjelikov o tomto mene ako o jednom z najpopulárnejších nemožno hovoriť. Mená *Alexander*, *František* a *Karol* tvoria osobitnú kategóriu, keďže sa tieto mená v gréckokatolíckom prostredí začali vo väčšej miere používať v rokoch 1851 – 1890. Kým v prvej polovici 19. storočia bolo meno *Alexander* udelené len trom chlapcom, v druhej polovici storočia toto meno dostali až devätnásť chlapci. Podobne to bolo aj s menom *František*, do 50. rokov bolo toto meno vybrané dvom chlapcom, neskôr až trinástim. Pri mene *Karol* badať menšie stúpanie hodnôt, do roku 1850 dostalo toto meno desať chlapcov, po tomto roku šesťnásť chlapcov.

Tab. 3 Najfrekventovanejšie chlapčenské mená v gréckokatolíckej cirkvi mesta Prešov

Meno	1792 – 1820	1821 – 1850	1851 – 1890	Spolu
Ján	93	157	229	479
Andrej	37	92	114	243
Štefan	15	60	124	199
Jozef	16	61	84	161
Michal	30	45	63	138
Juraj	11	34	44	89
Karol	4	6	16	26
Alexander	2	1	19	22
Matej	8	4	6	18
František	1	1	13	15

Zdroj: Cirkevné matriky gréckokatolíckej farnosti Prešov

3.2. DIEVČENSKÉ MENÁ

Pri dievčenských menách vo všeobecnosti platí, že výber krstných mien pre dievčatá bol užší ako pre chlapcov, a to bez ohľadu na konfesiú (Šoltés, 2010a, s. 50). Tak ako pri chlapčenských menách, tak aj pri dievčenských menách vidíme pri jednotlivých konfesiách disparátnosť. Rozdiel badať už pri prvom najfrekventovanejšom mene. Kým pri rímskokatolíckej a gréckokatolíckej cirkvi to bolo meno *Mária* (14,5 % a 18,1 %), tak u evanjelikov sa stalo najpopulárnejším menom meno *Anna* (8,3 %). Príčinu treba vidieť v absencii mariánskeho kultu u evanjelikov. *Anna* bola v ostatných dvoch cirkvách druhým najčastejšie dávaným menom: u rímskokatolíkov 8,5 % a u gréckokatolíkov 10,5 % dievčat. Ako *Mária* bolo pokrstených 6,6 % evanjelických dievčat.

Pri nasledujúcich menách za celé skúmané obdobie možno vidieť väčšiu rozdielnosť ich zastúpenia. Meno *Zuzana* bolo najviac prítomné u rímskokatolíkov (2,2 %), u evanjelikov bolo týmto menom pokrstených 1,3 % a u gréckokatolíkov

1,4 % dievčat. Meno *Alžbeta* malo v rímskokatolíckej cirkvi podiel 0,9 %, dominanciu malo v evanjelickej konfesii 3,8 % a gréckokatolícka cirkev mala rovnaký podiel ako rímskokatolíci. Menom *Barbora* bolo pokrstených 2,0 % rímskokatolíkov, 2,8 % evanjelikov a 2,5 % gréckokatolíkov. Posledné meno, ktoré sa dostalo medzi desať najfrekventovanejších vo všetkých konfesiách, bolo meno *Juliána*. Najväčšie zastúpenie tohto mena mali rímskokatolíci – 1,1 % dievčat. Týmto menom bolo pokrstených aj 0,3 % evanjelických a 0,8 % gréckokatolíckych dievčat.

Menšie zastúpenie mali mená, ktoré sa vyskytovali len pri niektorých konfesiách. K takýmto menám patria: *Katarína* (rímskokatolíci 1,0 %, gréckokatolíci 1,0 %), *Terézia* (rímskokatolíci 0,8 %, evanjelici 0,5 %), *Žofia* (rímskokatolíci 0,4 %, gréckokatolíci 0,4 %) a *Dorota* (evanjelici 0,7 %). Medzi menej populárne mená zaradujeme *Veroniku*, *Rozáliu*, *Karolínu* a *Helenu*, pretože ich zastúpenie neprekročilo hranicu 1,0 % a boli príznačné len pre jednotlivé konfesie: *Veronika* – rímskokatolíci 0,5 %, *Rozália* (*Róza*) – evanjelici 0,5 %, *Karolína* – evanjelici 0,4 % a *Helena* – gréckokatolíci 0,7 % dievčat. Práve rozdrobenosť používaných mien spôsobila primálne percentuálne zastúpenie prvých 10 najfrekventovanejších mien.

Dievčatám z rímskokatolíckej cirkvi boli najčastejšie dávané mená *Mária* a *Ana*.⁹ S počtom narodených dievčat priamoúmerne rástli aj hodnoty týchto mien. V nami skúmanom materiáli nachádzame aj podobné varianty mena *Mária*, ako *Marianna* a *Marína*. Do polovice 19. storočia bolo u rímskokatolíkov tretie najfrekventovanejšie meno *Zuzana*. Keď sledujeme priebeh výskytu tohto mena, vidíme, že jeho hodnoty majú klesajúcu tendenciu. A preto ho v nasledujúcich rokoch vystriedalo meno *Barbora*, ktoré do druhého nami sledovaného obdobia bolo štvrtým najfrekventovanejším menom. Aj nasledujúce meno *Alžbeta* sa výraznejšie objavilo v prvej časovej perióde. V polovici storočia sme zaznamenali pokles, ktorý trval až do konca storočia. Ďalšími obľúbenými menami v rímskokatolíckej cirkvi boli mená *Terézia* a *Katarína*. Ak sa pozrieme do tabuľky 4, vidíme mierne rozdiely týkajúce sa ich výskytu do roku 1850. Avšak v poslednom časovom intervale je ich výskyt odlišný. Meno *Terézia* sa po miernom poklese v druhej dekáde objavovalo stále menej frekventovane, až v posledných sledovaných rokoch kleslo na desiate miesto najfrekventovanejších mien.

Na druhej strane sa meno *Katarína* stávalo čoraz populárnejším a v rokoch 1851 – 1890 sa stalo štvrtým najfrekventovanejším menom v rámci rímskokatolíckej cirkvi. Toto meno bolo vo všeobecnosti jedným z najobľúbenejších.¹⁰ Zaujímavý

⁹ Tieto mená patrili k najrozšírenejším menám na území celého dnešného Slovenska, a to v iných náboženských skupinách. Ako príklad môžeme použiť rímskokatolícku farnosť Sabinov v 19. storočí a gréckokatolícku farnosť Jarabina v 19. storočí. Preto spomínané mená predstavujú byť indikátorom konfesionálnej identity (Tarasovičová 2010, s. 41 a 47).

¹⁰ Napríklad v rokoch 1790 – 1870 patrilo meno *Katarína* v obci Lukáčovce medzi tri najpoužívanejšie (Zemková 2010, s. 27 – 28).

vývin malo meno *Juliána*. V úvodných a posledných rokoch zaujala *Juliána* pozíciu tretieho najmenej používaného mena. V druhej časovej perióde sme zaznamenali zmenu, keď sa toto meno stalo piatym najpoužívanejším. Ostatné dve mená v tabuľke *Žofia* a *Veronika* mali podobný vývoj výskytu. Ak sa pozrieme do tabuľky 4, vidíme, že obe mená sa do roku 1850 používali veľmi málo. No v druhej polovici 19. storočia sa stávali čoraz viac populárnejšími. Meno *Veronika* sa objavilo len v tabuľke rímskokatolíckej cirkvi. Ide o podobnú situáciu ako pri chlapčenských menách, keď takéto mená ako *Veronika*, ďalej *Cecília*, *Júlia*, *Klára* a iné boli importované z cudziny a práve rímskokatolícka cirkev sa im nebránila a prebrala ich (Šoltés 2010a, s. 44). Každé z mien *Helena*, *Jozefína* a *Rozália* (*Róza*) dostalo vyše sto dievčat, ale tie sa do tabuľky nedostali.

Tab. 4 Najfrekventovanejšie dievčenské mená v rímskokatolíckej cirkvi mesta Prešov

Meno	1791 – 1820	1821 – 1850	1851 – 1890	Spolu
Mária	838	1224	1557	3619
Anna	585	699	852	2136
Zuzana	246	203	95	544
Barbora	149	196	161	506
Juliána	51	126	88	265
Katarína	60	65	131	256
Alžbeta	116	65	52	233
Terézia	72	69	47	188
Veronika	2	8	125	135
Žofia	6	10	91	107

Zdroj: Cirkevné matriky rímskokatolíckej farnosti Prešov

Pri pohľade do tabuľky 5, ktorá zachytáva frekvenciu krstných mien dievčat evanjelickej cirkvi, vidíme rozdiely oproti už vyššie spomínaným rímskokatolíckym menám. V prípade evanjelikov sa najfrekventovanejším menom počas prvých dvoch časových intervalov stalo meno *Anna*. No v polovici 19. storočia sa používanie spomínaného mena obmedzilo a častejšie sa začalo vyskytovať meno *Mária*. Udeľovanie tohto mena rástlo priamoúmerne so zvyšovaním natality, svoj vrchol dosiahlo v posledných rokoch, a tak sa stalo suverénne najpoužívanejším menom dievčat evanjelickej cirkvi. Do roku 1820 druhým najfrekventovanejším menom bola *Alžbeta*. Avšak v druhej nami sledovanej perióde poklesla až na štvrté miesto, ale po tomto miernom poklese v 50. rokoch sa stávala do konca 19. storočia čoraz populárnejšou.

Ďalším častým menom medzi evanjelickými dievčatami bolo meno *Barbora*. V rokoch 1821 – 1850 sa používanie tohto mena rozšírilo, ale v nasledujúcom období počet dievčat, ktoré dostali toto meno, klesal. Zaujímavosťou je, že aj väčšina ďalších dievčenských mien u evanjelikov mala klesajúcu krivku hodnôt: *Zuzana*, *Rozália* (*Róza*), *Terézia* a *Karolína*. Podiel týchto „tradičnejších“ mien klesal po tom, čo vzrastalo zastúpenie nových mien. Medzi ne patrilo meno *Dorota*. Toto meno (aj meno *Mária*) malo neustálu tendenciu rastu. Ešte do roku 1821 bolo toto meno siedme najpoužívanejšie, no v nasledujúcom období sme zaznamenali prudký vzostup jeho používania, keď dosiahlo maximum. Mierny rast zaznamenalo aj meno *Juliána*, ale aj napriek tomu sa toto meno nestalo až takým populárnym ako vyššie spomenuté mená. V iných lokalitách v tomto období bol rebríček najpopulárnejších evanjelických dievčenských mien rozdielny.¹¹

Tab. 5 Najfrekventovanejšie dievčenské mená v evanjelickej cirkvi mesta Prešov

Meno	1791 – 1820	1821 – 1850	1851 – 1890	Spolu
Anna	161	197	187	545
Mária	74	139	224	437
Alžbeta	79	74	99	252
Barbora	53	76	55	184
Zuzana	45	25	15	85
Dorota	12	14	21	47
Rozália	33	2	1	36
Terézia	22	8	2	32
Karolína	12	11	1	24
Juliána	7	8	8	23

Zdroj: Cirkevné matriky evanjelickej farnosti Prešov

Rímskokatolícke aj gréckokatolícke prostredie malo rovnaké prvé dve najfrekventovanejšie dievčenské mená. V najväčšej oblúbe bolo meno Matky Božej – *Mária* a meno matky Panny Márie – *Anna*. V celom storočnom období bolo tretie najpoužívanejšie meno *Barbora*. Pri hodnotách výskytu týchto mien vidíme, že stúpali s rastúcim počtom narodených. Vzrastajúco-klesajúcu tendenciu sme zaznamenali pri mene *Zuzana*. Najviac *Zuzán* sa rodilo v druhom sledovanom období. Meno *Alžbeta* kontinuálne dostávali dievčatá počas celého sledovaného obdobia. Aj na-

¹¹ Najrozšírenejšími dievčenskými menami v evanjelickej farnosti Turičky boli *Helena*, *Mária*, *Dorota* a *Katarína* (Golian 2010, s. 63).

priek tomu, že toto meno malo mierne vzrastajúce hodnoty, tak v posledných rokoch sa z krstných matrik vytrácalo, klesalo podielom, pretože počet narodených bol vyšší ako počet nositeľiek tohto mena, a preto sa stalo až desiatym najfrekventovanejším menom. Aj nasledujúce mená *Katarína* a *Juliána* mali podobný vývoj výskytu. Kým *Katarína* a *Juliána* sa v prvej časovej perióde objavili menejkrát ako *Alžbeta*, od roku 1851 boli, naopak, populárnejšie.

Pri gréckokatolíckych dievčenských menách sa stretávame aj s menom *Helena*. Do vyššie uvedených tabuliek ostatných dvoch cirkví sa toto meno nedostalo, naopak, u gréckokatolíkov sa používanie tohto mena rozšírilo, keď v prvých šesťdesiatich rokoch výskumu dostali toto meno len tri dievčatá, tak v porevolučných rokoch frekvencia tohto mena stúpala, a preto sa nachádza na štvrtom mieste obľúbenosti. Z tabuľky vyplýva, že s pribúdajúcimi rokmi sa rozširoval aj zoznam mien gréckokatolíckej cirkvi, ale aj napriek tomu skupina mien nebola taká rôznorodá ako v iných častiach Slovenska.¹² Pribudli mená ako *Dorota* a *Žofia*. V úvodných rokoch nedostalo žiadne dievča z gréckokatolíckej cirkvi ani jedno z týchto mien. Od 50. rokov až do roku 1890 sa ich výskyt výrazne rozšíril a obe mená dosiahli zastúpenie v počte 13, čo predstavovalo 1,8 %.

Tab. 6 Najfrekventovanejšie dievčenské mená v gréckokatolíckej cirkvi mesta Prešov

Meno	1792 – 1820	1821 – 1850	1851 – 1890	Spolu
Mária	88	236	300	624
Anna	52	134	176	362
Barbora	12	33	42	87
Zuzana	10	24	16	50
Katarína	4	12	18	34
Alžbeta	9	10	12	31
Juliána	3	8	17	28
Helena	1	2	22	25
Dorota	0	2	13	15
Žofia	0	0	13	13

Zdroj: Cirkevné matriky gréckokatolíckej farnosti Prešov

V závere môžeme skonštatovať, že medzi všetkými krstnými menami boli v určitých obdobiach menšie i väčšie rozdiely. Z hľadiska celkového hodnotenia frek-

¹² Napríklad v gréckokatolíckej farnosti Jarabina v 19. storočí bol register mien odlišný ako v Prešove. Medzi desiatimi najfrekventovanejšími menami boli aj mená ako *Terézia*, *Marta*, *Elena* a *Eva* (Tarasovičová 2010, s. 47).

vencie výskytu mužských a ženských krstných mien nachádzame krstné mená, ktoré boli početne zastúpené vo všetkých troch cirkvách mesta Prešov, a teda neboli konfesionálne príznakové. Potom sa tu objavili mená, ktoré boli používané v rámci všetkých konfesií, avšak rozdiel bol v intenzite ich udeľovania. Naopak, niektoré mená sa vyskytli len v konkrétnej cirkvi, pre ktorú boli typické.

4. MENEJ FREKVENTOVANÉ MENÁ

Niektoré mená sa vyskytovali veľmi ojedinele. Ide o mená, ktoré sme zaznamenali len zriedka, a preto môžeme skonštatovať, že to boli raritné mená. Zo skúmaných matrik narodených detí sme zistili, že v danom období boli zriedkavejšie krsty s viacerými menami. Viaceré mená dostávali potomkovia rodín s vyšším sociálnym postavením, t. j. deti šľachty, duchovných predstaviteľov, ale aj deti, ktorých rodičia patrili do elity mestskej spoločnosti, to znamená medzi úradníkov, učiteľov či samotných mešťanov (Šoltés 2010a, s. 47). Keďže sa venujeme analýze matrik mesta Prešov, takýchto mien sa tu objavuje viacero, pretože spomínané vrstvy tu mali hojnejšie zastúpenie ako v dedinskom prostredí.

V Prešove identifikujeme v tomto období aj významné osobnosti, ktoré vybrali svojim deťom mená, ktoré by ich od ostatných rovesníkov odlišili. Príkladom rímskokatolíckej rodiny môže byť Karol Divald, vyštudovaný lekárnik, priekopník fotografovania, ktorý založil v Prešove prvú svetlotlačiareň¹³ v Uhorsku (Bartunek, 2003, s. 156, 160). So svojou prvou ženou Barborou Steinhübelovou mal tri deti: *Mariána Eduarda Jozefa, Irenu Rozáliu Máriu a Juliánu Rozáliu* (Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1861 – 1868, 1868 – 1873, s. 90, 164, s. 306).

V literatúre sa nesprávne uvádza, že mali aj ďalšie deti. Avšak matriky dokazujú, že tie mal Karol Divald až po smrti svojej prvej manželky, so sestrou zosnulej Rózou Steinhübelovou.¹⁴ Manželia im dali tieto mená: *Kornélius Konštantín, Jozef Emil Štefan, Róza Magdaléna*, ktorá však zomrela (Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1868 – 1873, 1873 – 1875, s. 427, 476, 527). V sledovanom období sa Divaldovcom narodili ešte dve dcéry, a to *Mária Magdaléna a Emília Jana* (Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1875 – 1878, s. 36, 111).

Podobné mená ako Divaldovci dávali aj dobre situované rodiny spomedzi evanjelikov a gréckokatolíkov. Patrí sem maliar Ján Rombauer (Beňová 2010, s. 9),

¹³ Svetlotlač alebo heliografia je spôsob, ktorý umožnil zachytiť obraz na svetlocitlivú vrstvu. Práca so svetlotlačou umožnila robenie reprodukcí, fotokópií (Peciar 1959, s. 467 a 1964, s. 365).

¹⁴ Z krstných matrik sme zistili, že rodičmi oboch Divaldových manželiek boli Eudovít Steinhübel a Rozália Dubovská. Zaevidovali sme, že Barbora mala dve mená: Barbora Rozália. Jej sestra Rozália mala dokonca tri mená: Rozália Lucia Zuzana. Týmto dokladujeme, že viacčlenné mená sa dávali už o generáciu skôr (Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1827 – 1852, s. 140, 152).

pedagóg, profesor práva na právnickom kurze prešovského evanjelického kolégia, a advokát Andrej Csupka (Vasiľová 2012, s. 148 – 150) a prvý výrobca repného cukru v strednej Európe – Ján Samuel Gertinger (Bartunek 2003, s. 105)¹⁵. Na menách týchto významných ľudí sa nám potvrdil fakt, že na prelome 18. a 19. storočia sa dávali „len“ po dve mená. O dve generácie neskôr boli deťom dávané minimálne tri mená.

Zo vzorky analyzovaných predstavovali krsty detí, ktoré mali po viac mien, až 25,5 % narodených. Našli sme deti, ktoré nosili dve, tri, štyri, päť, ba dokonca aj šesť mien. Avšak nebolo to tak vo všetkých troch konfesiách. Hneď v prvom skúmanom roku 1791 sme zaznamenali krsty, keď boli deťom udelené po dve mená.¹⁶ Výnimkou sú gréckokatolíci, u ktorých sme za prvých päť skúmaných rokov krsty s viacerými menami neobjavili. Až od roku 1796 sa používanie viacerých mien objavuje kontinuálne vo všetkých troch cirkvách.

Novorodenci, ktorí mali viac ako jedno meno, tvorili v rámci rímskokatolíckej cirkvi 24,0 % všetkých narodených. Zaznamenali sme 4867 krstov, čo predstavovalo 19,4 % narodených, keď deti dostali po dve mená. Z týchto detí bolo 2348 chlapcov a 2519 dievčat. Takéto mená, ako sme už uviedli, dávala aj počas skúmaného obdobia tzv. mestská elita. Z nižšieho sociálneho prostredia môžeme spomenúť rodinu kováča Jána Zsembu. Jemu a jeho manželke Terézii Olejnyikovej sa narodila dcéra, ktorej dali meno *Anna Mária* (Kereszteltek Anyakönyve Római Katólikus Egyház 1884 – 1891, s. 422). Fenomén viacčlenných mien sa dostal aj do „nižších vrstiev“, hoci predstavitelia najnižších vrstiev – robotníci, nádenníci, sluhovia – v tomto období stále používali len jedno meno (Kereszteltek Anyakönyve Római Katólikus Egyház 1875 – 1878, s. 84, 87, 88).

Medzi najčastejšie dávané viacčlenné mená patrili napríklad *František Jozef*,¹⁷ *Ján Štefan*, *Ján Karol*, *Štefan Ján*, *Ján František*, *Anna Mária*, *Mária Anna*,¹⁸ *Mária*

¹⁵ Bližšie pozri *Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1768 – 1809*, 1810 – 1841, s. 49, 132, 139, 148, 155, 168, 414, 453, 494, 495.

¹⁶ Pozri *Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1777 – 1807*, s. 157; *Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1720 – 1814*, s. 55.

¹⁷ V rokoch 1791 – 1890 bolo týmito dvoma menami pokrstených 48 chlapcov. Do roku 1848 bolo toto meno vybrané len siedmim chlapcom. Po nástupe panovníka Františka Jozefa I. na trón postupne vzrastal aj počet jeho menovcov. Najviac chlapcov dostalo toto meno v rokoch 1861 – 1865, 1876 – 1880 a 1881 – 1885. Do roku 1890 ich bolo spolu 41. Ďalší dôkaz toho, že rodičia chceli pomenovať svoje dieťa po panovníkovi, nám poskytlo dielo *Traditionen der Namengebung* od M. Mitterauera. Mitterauer uvádza ako príklad list z roku 1816, v ktorom židovský obchodník žiada panovníka Fridricha Viliama IV., aby mohol dať svojmu dieťaťu meno práve po ňom. (Mitterauer 2011, s. 169).

¹⁸ *Anna* a *Mária* boli dve mená, ktoré boli za celé skúmané obdobie najpopulárnejšie. Rodičia nedávali svojim deťom len po jednom z týchto mien, ale používali aj ich kombinácie. Konkrétne kombináciu týchto mien dostalo až 331 narodených dievčat. Frekventovanejšia bola *Anna Mária* s počtom 185. Bližšie o týchto kombináciách pozri *Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1777 – 1807*, s. 160.

Terézia, Mária Karolína,¹⁹ *Mária Zuzana*. Môžeme skonštatovať, že medzi týmito menami sa objavili mená, ktoré obsahovali najpopulárnejšie chlapčenské či dievčenské mená.

Vzhľadom na množstvo mien, ktoré mali len minimálne zastúpenie, vyberáme len niektoré ojedinelé, zriedkavé mená. Každé uvedené meno sa vyskytlo len raz: *Adam František, Aladár Jozef, Anton Stanislav, Daniel Jakub, František Konrád*. Medzi dievčenské ojedinelé mená patria: *Anna Regina, Antónia Sofia, Emilia Gabriela, Otília Anna, Paulína Gizela*.

V rímskokatolíckej cirkvi sme sa stretli aj so situáciami, keď dali rodičia svojim deťom po tri či štyri mená. Tieto mená tvorili takmer 4,5 % všetkých pokrstených rímskokatolíckych detí. V našom výskume malo 989 detí po tri mená a 122 detí po štyri mená. Uvádzame príklady krstov chlapcov i dievčat s tromi a štyrmi menami:²⁰ *Adolf Konštantín Karol, Eduard Ján Vojtech, František Xavier Abrahám, Ernestína Hermína Františka, Sofia Jozefína Klára, Šarlota Anna Gizela; Aladár Alexander Pavol Ignác, Eugen Klement August Krištof, Ján Koloman Jozef Anton; Alexandra Františka Jozefína Anna, Barbora Mária Regina Emilia, Jozefína Františka Romana Anna*.

Medzi zriedkavo vyskytujúce sa mená sme zaradili aj osem chlapcov a sedem dievčat, ktoré dostali po päť mien, napríklad *František Eduard Imrich Eugen Atila, Štefan Jozef Eugen Kornélius Július; Karolína Apolónia Juliána Margaréta Amália, Terézia Mária Barbora Karolína Alžbeta*. Tieto mená predstavovali len 0,06 % pokrstených rímskokatolíkov. Keďže rímskokatolíci boli najpočetnejšou konfesiou v Prešove, našli sa aj prípady krstov, keď deti dostali až šesť mien. Konkrétne šlo o šesť chlapcov a dve dievčatá, čo predstavovalo 0,03 % pokrstených.²¹

V evanjelickom prostredí sa narodilo 2348 detí, ktoré boli pokrstené viacerými menami, čo predstavovalo 35,8 % pokrstených evanjelikov. Podobne ako pri rímskokatolíckoch sme zaznamenali rodiny, ktoré dávali svojim potomkom po dve mená. Zaregistrovali sme 1857 takýchto krstov, čo predstavovalo 28,2 % narodených evanjelických detí. Šlo o 968 chlapčenských mien a 889 dievčenských mien. Dve mená dal svojmu dieťaťu aj notár Adolf Krémer spoločne so svojou ženou Amáliou Laczkovou. Narodil sa im chlapec, ktorému dali meno *Ernest Adolf* (Kereszteltek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1862 – 1895, s. 120). Za všetkých z mešťanov spome-

¹⁹ *Mária Terézia* a *Mária Karolína* patrili k menám z monarchickej rodiny. Tieto mená sa objavovali kontinuálne počas celého skúmaného obdobia.

²⁰ Evidujeme aj prípady, keď sa kombinácie niektorých mien opakovali. Napríklad: *Imrich Karol Boromeus* a *Aladár Alexander Pavol Ignác* (po 2-krát); *Anna Mária Rozália, Anna Mária Terézia, Mária Emilia Jozefína* a *Mária Terézia Alžbeta* (po 3-krát).

²¹ Medzi deti, ktoré dostali po 6 mien patria: *Ludovít Andrej Baltazár August Tomáš Štefan, Ernest Ján Emanuel Mikuláš Koloman Juraj; Anna Katarína Jana Eugénia Matilda Mária, Teodora Klementína Karolína Mária Jana Nepomucena*.

nieme syna obchodníka Ota Lavotku. Jeho syn, ktorého mal s Barborou Zborayovou, dostal pri krste meno *Arpád Ernest* (Kereszteltek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1862 – 1895, s. 150).

Evanjelici dávali najčastejšie tieto mená: *Ján Samuel, Ján Karol, Gustáv Adolf, Karol August, Karol Július*;²² *Anna Zuzana, Anna Mária*,²³ *Anna Rozália, Mária Terézia, Anna Karolína*. Pri deťoch, ktoré dostali dve mená, ale boli ojedinelé, opäť vyberáme len niektoré: *Adam Andrej, Ludovít Gregor, Oto Róbert, Rudolf Július, Zoltán Tibor; Emília Šarlota, Ilona Regina, Jozefína Vilhelmina, Paulína Jana, Rozália Adela*. Aj pri tomto výbere mien vidno rozdielnosť v porovnaní s rímskokatolíckou cirkvou.

Vzhľadom na rozsah práce znova uvádzame len výber chlapčenských a dievčenských krstov s troma a štyrmi menami. Tieto mená predstavovali 7,4 % pokrstených evanjelikov: *Alfréd Ludovít Bartolomej, Ferdinand Juraj Marek, Kristián Tomáš Leopold; Alojzia Frederika Teodora, Dorota Margita Katarína, Marianna Dorota Klementína; Gustáv Adolf Jonatán Ladislav, Mikuláš Štefan Imrich Teodor, Róbert Ignác František Michal; Margaréta Bianka Anna Karolína, Laura Mária Helena Matilda, Aurélia Irena Lenka Klára*.

Po päť mien dostali štyria chlapci a len jedno dievča, a to: *Ladislav Štefan Karol Ján Koloman, Oto Ludovít Ferdinand František Karol, Štefan Gašpar Tomáš Jozef Adolf, Zoltán Gejza František Alexander Žigmund; Olga Ludmila Natália Štefánia Zuzana*.

Počas celého skúmaného obdobia sme objavili len jeden krst, keď evanjelické dievča dostalo až 6 mien, bola ňou *Apolónia Karolína Dorota Klára Terézia Jozefína*. Vzorka detí s piatimi a šiestimi menami predstavovala 0,1 % pokrstených evanjelikov.

V porovnaní s vyššie spomenutými konfesiami mali gréckokatolíci najnižší počet novorodencov, ktorí dostali viacero mien. Dohromady šlo o 583 detí, t. j. 16,9 % pokrstených gréckokatolíkov. Najviac detí dostalo po dve mená – 551 detí (16 %), z toho 299 chlapcov a 252 dievčat. Ako príklad uvedieme župného pisára Júliusa Voloszinovicsa. Jemu a jeho manželke Gizele Fullerovej sa narodil syn *Gregor Jozef* (Kereszteltek Anyakönyve Görögkatólikus Egyház 1886 – 1895, s. 15). Aj čizmár Rudolf Lukáč spolu so svojou ženou Matildou dali svojmu novorodenému potomkovi dve mená – *Rudolf Gustáv* (Kereszteltek Anyakönyve Görögkatólikus Egyház 1886 – 1895, s. 22).

²² Mená *Ján Samuel* dostalo 18 detí, *Ján Karol* 17 detí. Ostatné mená mali hodnoty pod 10 pokrstených chlapcov.

²³ Najfrekvencovanejšou kombináciou dievčenských mien u evanjelikov bolo meno *Anna Zuzana*, ktorým bolo pokrstených 34 dievčat. Až potom nasledovalo meno, ktoré dávali rímskokatolíci najčastejšie, a tým je *Anna Mária*, ktorým bolo pokrstených 22 evanjelických dievčat.

V gréckokatolíckom prostredí sa najčastejšie vyskytovali tieto dve mená: *Ján Štefan, František Jozef*,²⁴ *Štefan Ján, Andrej Ján, Ján Karol*,²⁵ *Mária Anna, Anna Mária, Mária Zuzana, Mária Terézia, Sofia Mária*.²⁶ Medzi ojedinelé mená sme zaradili: *Alex Koloman, Andrej Bazil, Arpád Alexander, Koloman Ján, Štefan Félix; Anna Regina, Helena Melánia, Oľga Matilda, Vilhelmina Valentína, Vilma Margita*.

V matrikách gréckokatolíckej cirkvi sme zaznamenali 29 krstov s tromi menami, čo predstavovalo 0,8 % pokrstených gréckokatolíkov, napríklad: *Ambróz František Mikuláš, Norbert Róbert Peter; Barbora Alojzia Jolana, Gizela Berta Sofia, Marianna Anna Melánia*.

Našli sme aj gréckokatolícke deti, ktoré mali po štyri mená, napríklad: *Alexander Anton Andrej Ján* a *Andrej Štefan Juraj Július* a jedno dievča – *Antónia Anna Terézia Jana*. Šlo o 0,7 % pokrstených. Pri gréckokatolíckej cirkvi sme neevidovali novorodencov, ktorí nosili viac ako štyri mená.

Pri predstavovaní mien s menšou frekvenciou nemôžeme zabudnúť spomenúť deti, ktoré dostali pri krste len jedno meno, ktoré bolo pre jednotlivé cirkvi raritné. V rímskokatolíckom prostredí patrili medzi takéto mená *Ambróz, Benjamín, Dionýz, Herman, Melichar; Albína, Benedikta, Celestína, Konštantína, Leopolda*. Medzi evanjelikmi sa objavili napríklad *Abrahám, Emanuel, Hermin, Ignác, Zoltán; Araňka, Lujza, Malvína, Regina, Sabína*. Gréckokatolíci svoje deti nechali pokrstiť aj menami *Albín, Bartolomej, Klement, Ludovít, Martin; Adelaida, Bartolomea, Ludmila, Marta, Otília*.

Je nutné spomenúť, že počas celého skúmaného obdobia sa vo všetkých konfesiách objavovali deti, ktoré dostávali mená aj podľa svätcov, ktorí slávil sviatok v deň ich narodenia, prípadne v deň blízky ich príchodu na svet. Ako príklad uvádzame chlapca z rodiny Hasiorovcov. Bol pokrstený na sviatok sv. Petra a Pavla 29. júna 1887, a preto dostal mená oboch svätcov (Kereszteltek Anyakönyve Római Katólikus Egyház 1884 – 1891, s. 433). *Andrej Mikuláš Silvester* Grexa dostal prvé meno po otcovi. Keďže sa narodil 6. decembra 1851, druhé meno dostal po sv. Mikulášovi a pokrstený bol 31. decembra, keď má sviatok sv. Silvester, po ktorom dostal tretie meno (Kereszteltek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1842 – 1861, s. 7). *Veronika Katarína Tirita* narodená 16. novembra 1889 dostala druhé meno po sv. Kataríne (Kereszteltek Anyakönyve Görögkatólikus Egyház 1888 – 1895, s. 378). Deti nemuseli dostať meno podľa svätca, v deň ktorého sviatku sa narodili, ale stačila blízkosť jeho sviatku v kalendári.

²⁴ Podobne ako pri rímskokatolíckej cirkvi, menom panovníka boli krstení chlapci až v 2. polovici 19. storočia. Spolu bolo týmto menom pokrstených 8 gréckokatolíckych chlapcov.

²⁵ Meno *Ján Štefan* dostalo 9, *František Jozef* 7, *Štefan Ján* 6 chlapcov. Ostatné mená dostalo menej ako po 4 chlapcov.

²⁶ Zoznam dievčenských mien, ktoré dávali gréckokatolíci, je veľmi podobný zoznamu mien rímskokatolíckych dievčat.

Týmto zhrnutím mien sme chceli poukázať na výskyt raritných mien a ich rozdielnosť pri jednotlivých konfesiách. Niektoré konfesie mali rovnaké ojedinelé mená, na druhej strane, objavili sa aj mená, ktoré boli zriedkavé len pri danej konfessii, v ďalšej sa nevyskytli vôbec. V závere sme poukázali na deti, ktoré si meno pri-niesli.

5. KRSTNÉ MENÁ PODĽA SOCIÁLNO-RODINNÝCH ŠTRUKTÚR

5.1. MENÁ VIACPOČETNÝCH DETÍ

Vo všetkých troch konfesiách mesta Prešov sme sledovali narodenia dvojčiek a trojičiek, ktoré sa objavovali pravidelne. V matrikách sa pri týchto krstoch vyskytovalo latinské označenie *gemelli* alebo maďarské *ikrek*, čiže dvojčičky. Počas celého skúmaného obdobia bolo dohromady 369 pôrodov dvojčiek a trojičiek, t. j. 1,1 % všetkých pôrodov. Spolu to predstavovalo 382 chlapcov a 358 dievčat. Dvojčičky mali najväčšie percentuálne zastúpenie v evanjelickej cirkvi – 1,4 %. Dominovali dvojčičky zmiešaných pohlaví – 140 párov, potom nasledovali chlapčenské páry s počtom 119 a dievčenské páry s počtom 108. Viac dvojčiek sa narodilo v rokoch 1851 – 1890 (resp. v druhej polovici skúmaného obdobia). Vzrast pravdepodobne súvisí s prežitím dvojčiek, ktoré boli potom krstené. Nárast svedčí o zlepšenej zdravotnej starostlivosti o rodičku a narodené deti.

V rámci rímskokatolíckej konfesie sa za skúmané obdobie narodilo 246 párov dvojčiek, čo predstavovalo 1,0 % pôrodov rímskokatolíkov. Najviac dvojčiek sa narodilo v druhej časovej perióde. Zmiešané páry dvojčiek tvorili väčšinu týchto narodených detí, šlo o 90 párov. V rokoch 1821 – 1850 sa narodilo viac chlapčenských párov dvojčiek ako zmiešaných.

Pri narodení dvojčiek museli rodičia vybrať až dve mená. Medzi najfrekvencovanejšie chlapčenské dvojice rímskokatolíckych mien patrili *Ján* a *Štefan* (10-krát), *Andrej* a *Ján* (6), *Ján* a *Jozef* (4). Pri zmiešaných dvojčičkách najčastejšie dávali rímskokatolíci tieto mená: *Adam* a *Eva* (7), *Ján* a *Anna* (6), *Ján* a *Mária* (6). Medzi dievčenskými dvojčkami boli najfrekvencovanejšie tieto kombinácie: *Anna* a *Mária* (16), *Mária* a *Barbora* (3), *Juliána* a *Mária* (2).

Niektoré mená, ktoré dávali rodičia dvojčičkám, boli charakteristické tým, že ich kombinácia bola známa už predtým, napr. z cirkevného kalendára, na základe biblických motívov (Golian 2012c, s. 101). To platilo pre všetky cirkvi v Prešove. Pre zmiešané dvojčičky bola typická kombinácia mien *Adam* a *Eva*. V nami sledovanom období sa toto spojenie mien vyskytlo 9-krát (najviac, až 7-krát, u rímskokatolíkov). Avšak pri krstoch jednotlivcov tieto mená neboli až také populárne (Zemková 2010, s. 30). Po rodičoch Ježiša ako *Mária* a *Jozef* bolo pokrstených sedem párov. Avšak častejšie sa vyskytli prípady spojenia jedného z dvoch mien v kombinácii s iným menom: *Adam* a *Ján*, *Eva* a *Ján*, *Mária* a *Matej*, *Jozef* a *Ján*,

Jozef a Jakub a pod. Výskumy dokazujú, že podobná situácia bola aj v iných regiónoch Slovenska.²⁷

V druhej polovici 19. storočia sa popri týchto tradičných kombináciách objavili aj modernejšie mená, ktoré, ako sme už v predchádzajúcich kapitolách uviedli, k nám prenikli zo zahraničia: *František a Vincent, Ferdinand a Ján, Alexander a Juliána, Dorothea a Zuzana, Antónia a Sofia*. Tieto formy boli typické tým, že sa štatisticky nezvýrazňovali, pretože boli zakaždým iné a objavovali sa až v neskoršom období.

U evanjelikov sme za skúmané obdobie zaevidovali 87 párov dvojčiek, čo predstavovalo 1,4 % všetkých pôrodov evanjelikov. Najviac dvojčiek sa narodilo v druhom skúmanom období, čo predstavovalo 1,8 % z celkového počtu pôrodov evanjelikov. Podobne ako u rímskokatolíkov, zmiešané páry dvojčiek sa vyskytvali najčastejšie, šlo o 38 párov.²⁸

Rozdielnosť pri dávaní mien pri jednotlivých konfesiách badať aj pri dvojčkách. Zaznamenali sme, že evanjelici dávali dvojčkám s rovnakým pohlavím najčastejšie tieto mená: *Andrej a Ján* (2-krát), *Andrej a Michal* (2); *Anna a Alžbeta* (4), *Anna a Zuzana* (2). Medzi zmiešanými dvojčkami sa do popredia dostali mená ako *Michal a Sofia Mária* (3), *Štefan a Anna Mária* (3).

V gréckokatolíckej cirkvi pochádzalo 1,0 % detí z dvojčiek. V porovnaní s vyššie uvedenými cirkvami u gréckokatolíkov sa najčastejšie rodili dvojčky mužského pohlavia. Najviac dvojčiek sa percentuálne narodilo v prvej skúmanej dekáde, čo predstavovalo až 1,4 % (6 párov).

Najfrekvencovanejšími menami dvojčiek v gréckokatolíckej cirkvi boli mená, ktoré sme už spomenuli vyššie, pri ostatných cirkvách, ako *Andrej a Ján* (2), *Štefan a Ján* (2). Zaznamenali sme aj nástup novej kombinácie, a to *Jozef a Konštantín* (2). Pri zmiešaných dvojčkách sme zaznamenali len jednu kombináciu, ktorú dostali dva páry dvojčiek: *Ján a Mária*.

V matrikách sme zaevidovali aj rodiny, v ktorých sa narodili dvojčky aj viackrát (vo väčšine prípadov po dvakrát). Z rímskokatolíckej cirkvi môžeme uviesť príklad rodiny Juraja a Anny Vasskovitsovcov, ktorým sa narodili dvojčky *Adam a Eva* a neskôr *Peter a Pavol* (Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1777 – 1807, s. 158, 206). U evanjelikov sme sa s podobnou situáciou stretli u Jána a Anny Dudasovcov. Prvé dvojčky, ktoré sa im narodili, dostali mená *Andrej a Anna* a druhé *Štefan a Samuel* (Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1814 – 1839, s. 36, 48).

²⁷ Po biblických prarodičoch bolo vo farnosti Rabča pokrstených až 38 párov dvojčiek. Rovnako ako v Prešove sa častejšie v matrikách nachádzalo spojenie jedného z týchto mien v kombinácii s iným (Strišková 2010, s. 31).

²⁸ Vo viacerých farnostiach z celého územia Slovenska dominujú práve zmiešané páry dvojčiek, to prirodzene súvisí s biologickou rovnováhou narodení oboch pohlaví (Golian 2010, s. 94 a 96; Strišková 2010, s. 30).

Objavili sa aj prípady, keď sa narodili tri páry dvojičiek jedným rodičom. Konkrétne sme zaznamenali dve takéto evanjelické rodiny. Andrejovi Borosovi a jeho žene Sofii sa narodili dvojičky, ktorým dali mená *Michal* a *Sofia Mária*, *Karol Jozef* a *Anna Karolína*, *Štefan* a *Ferdinand* (Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1814 – 1839, s. 34, 42, 53). Amália Berganszka porodila svojmu manželovi Karolovi Wiegnerovi dvojičky, ktoré dostali mená *Juraj Móric Peter* a *Konštantín Maximilián Pavol*, *Karol Eduard Jozef* a *Curta Šarlota Henrieta*, *August Ján* a *Mária Dorota* (Keresztetek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1842 – 1861). V gréckokatolíckom prostredí sme rodičov s viacerými dvojičkami nezaevidovali.

U evanjelikov a gréckokatolíkov sme zaevidovali aj po jednom prípade, keď sa narodili trojičky. Do evanjelickej rodiny Jankovičovcov sa narodili trojičky *Ján*, *Andrej* a *Anna* (Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1814 – 1839, s. 83). Jánovi Volszinovitsovi a jeho manželke sa narodili 3 deti: *Ján*, *Mária* a *Ferdinand*, ale krátko nato zomreli (Keresztetek Anyakönyve Görögkatolikus Egyház 1844 – 1869, s. 167).

Ženy, ktoré počali dieťa s nezákonným manželom, boli v spoločnosti vnímané negatívne. Ešte väčší rozruch spôsobilo to, keď sa im nenarodil jeden potomok, ale dvojičky (Golian, 2012c, s. 103). Vo všetkých konfesiách sa vyskytli viaceré prípady nemanželských dvojičiek. Vzhľadom na obmedzený priestor upozorníme len na niektoré príklady. Rímskokatolíčke Anne Prokopovicsovej sa 24. júla 1887 narodili *Štefan* a *Anna*. Avšak obidve deti o niekoľko mesiacov zomreli (Keresztetek Anyakönyve Római Katolikus Egyház 1884 – 1891, s. 435). Rovnako aj u evanjelikov sa objavili prípady nemanželských dvojičiek. Alžbeta Ravasz porodila 15. apríla 1871 dvojičky *Máriu* a *Alžbetu* (Keresztetek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1868 – 1888, s. 377). Obidva páry boli v matrike označené maďarským termínom *törvénytelen*, čiže nemanželské. V gréckokatolíckom prostredí sa Anne Csejovej 22. decembra 1829 narodili dvojičky *Adam* a *Eva*, ale krátko nato zomreli. Ako uvádza matrika, ich otec bol neznámy (Matricula baptisatorum grk. parochiae Presoviensis 1820 – 1843, s. 22).

Viaceré vyššie spomenuté prípady potvrdzujú fakt, že často dochádzalo k náhlejšej smrti jedného, niekedy aj oboch novorodencov. Mnohé výskumy dokazujú, že deti sa nedožili ani jedného dňa, ba ani hodiny.²⁹

5.2. MENÁ NEMANŽELSKÝCH DETÍ

Ženy, ktoré priviedli na svet deti mimo sviatostného manželstva, boli odsúvané na okraj spoločnosti a často opovrhované. Ľud ich volal prespanky, zavitky a pokrytky (Komorovský 1976, s. 60 – 62). Rozlišovali sa dve kategórie pôvodu nemanželských

²⁹ Matrika pochovaných v detvianskej farnosti eviduje zápisy o smrti oboch dvojičiek, ktoré žili len hodinu (Golian 2019, s. 239).

ských detí – smilstvo a cudzoložstvo.³⁰ Ojedinele sa objavovali aj prípady prostitútok alebo žien, ktoré boli znásilnené. Ich rodiny sa im snažili pomôcť, preto ich k sebe uchyľovali, krstili deti v iných farnostiach, prípadne sa ich snažili za niekoho vydať (Kohútová – Šišmiš 2004, s. 52).

V prvých skúmaných rokoch sme v matrikách zaevidovali, že nemanželské deti nemali vyhradenú žiadnu špeciálnu rubriku, kde by sa pôvod týchto detí uvádzal. Vo väčšine prípadov otec nebol spomenutý a pri dieťati bola zapísaná len matka so svojím rodným priezviskom. Iným prípadom bolo narodenie detí vdovám. Vtedy hovoríme o tzv. posthumných narodeniach, teda narodeniach pohrobkov. Tie sú však manželské (legitímne) deti. No hranica medzi manželskými a nemanželskými deťmi nebola vždy jasná. Napríklad vdova Zuzana Benyo porodila po smrti svojho muža Juraja Reicha, ktorý bol vojakom, dcéru *Máriu*. Farár v zápise uviedol: „*et si matri credendum est*“ („ak sa matke má veriť [otcom] je...“) (Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1720 – 1814, s. 241). V prípade, ak bolo meno otca známe, bolo v matrike uvedené. Ako v prípade narodenia *Mikuláša* Noviczkého, ktorý dostal priezvisko po svojej matke Terézii, ale v matrike evidujeme aj otca Ferdinanda Tahyho (Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1852 – 1860, s. 359). Stretli sme sa aj s prípadmi, keď bolo vo vzorke uvedené *patre ignoto* („otec neznámy“),³¹ *spurius/spuria*,³² *extra matrimonium* („mimomanželský“),³³ *illegitimus* („nelegálny“),³⁴ v evanjelických matrikách aj *incerno patre* („nevedno otca“).³⁵ V krstných matrikách sa začali objavovať osobitné rubriky pre nemanželské deti až v 50. rokoch 19. storočia. Vo veľkej časti šlo o maďarské termíny *törvénytelen* („nemanželský“), *házaságon kívül* („mimo manželstva/mimomanželský“) a skratku *illeg.* („ilegálny“) (Keresztetek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1868 – 1888, 1839 – 1867, 1844 – 1869, s. 381, 146, 123).

Nemanželské deti boli krstené menami, ktoré by ich odlišovali od ostatných detí. Podľa Dobšinského patrili medzi takéto mená *Marko*, *Lukáš*, *Timko*, *Šimo*, *Blažej*, *Gregor*; *Magdaléna* (Botíková – Švecová – Jakubíková 1997, s. 168). Avšak v skúmanej vzorke evidujeme, že aj nemanželské deti dostávali mená, ktoré v tomto

³⁰ Pozri Golian 2019, s. 229.

³¹ S týmto spojením sa stretávame až do polovice 19. storočia. Pozri napr. Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1808 – 1828, s. 351.

³² Pri chlapcoch sme sa stretávali s pomenovaním *spurius*, pri dievčatách *spuria*. Bolo to zapisované priamo pri mene narodeného dieťaťa alebo v kolónke pre poznámku. Pozri napr. Matricula baptisatorum grk. parochiae Presoviensis 1820 – 1843, s. 17.

³³ Príklad, keď sa dcéra *Mária* narodila matke „*extra matrimonium*“, sa stal začiatkom septembra 1804 (Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1720 – 1814, s. 261).

³⁴ Koncom januára 1834 sa narodila *Mária* Ferossy, pri ktorej mene sme objavili termín *illegitimus* (Matricula baptisatorum grk. parochiae Presoviensis 1820 – 1843, s. 32).

³⁵ Takýmto príkladom bolo narodenie 24. júla 1795 nemanželského syna *Jána* Ketzeryho (Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1720 – 1814, s. 245).

období patrili medzi najfrekventovanejšie. Boli krstené majoritnými menami. Všetky tri cirkvi mali prvé najfrekventovanejšie mená nemanželských detí rovnaké. Patrili medzi ne *Ján* (594-krát, čo predstavovalo 22,8 % nemanželských chlapcov), *Jozef* (361-krát, čo predstavovalo 13,8 % nemanželských chlapcov), *Andrej* (295-krát, čo predstavovalo 11,3 % nemanželských chlapcov), *Štefan* (285-krát, čo predstavovalo 10,9 % nemanželských chlapcov); *Mária* (1102-krát, čo predstavovalo 43,5 % nemanželských dievčat), *Anna* (489-krát, čo predstavovalo 19,3 % nemanželských dievčat), *Zuzana* (94-krát, čo predstavovalo 3,7 % nemanželských dievčat) a *Barbora* (85-krát, čo predstavovalo 3,4 % nemanželských dievčat).

Je pravda, že niektoré deti dostali raritné mená ako *Eugen*, *Félix*, *Gašpar*, *Herman*, *Jakub*, *Izidor*, *Marián*, *Róbert*, *Václav*, *Viktor*; *Agnesa*, *Apolónia*, *Araňka*, *Klára*, *Eudovíta*, *Matilda*, *Paulína*, *Regina*, *Sabína*, *Sidónia*, ale tieto sa vyskytli len po jedenkrát.

Vo všetkých troch cirkvách sme sa stretli s opakovaným materstvom nemanželských detí. Rímskokatolíčka Ilona Zborovská porodila dcéru *Ilonu* a okrem nej aj syna *Gejzu* (Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1868 – 1873, 1875 – 1878, s. 440, 117). V evanjelickej cirkvi sa tiež objavili prípady matiek, ktoré porodili dvakrát nemanželské dieťa. Helena Grega porodila synov *Michala* a *Jána* (Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1814 – 1839, 1839 – 1867, s. 116, 147). U evanjelikov sme nezaevidovali matky, ktoré by mali viac ako dve nemanželské deti. V gréckokatolíckom prostredí sa narodili nemanželské deti aj Kristíne Humenyikovej. Jej deti dostali mená *Ján Peter* a *Mária* (Matricula baptisatorum grk. parochiae Presoviensis 1820 – 1843, s. 31, 44). Zaznamenali sme aj prípad, keď *Mária Planka* porodila až päť nemanželských detí: *Štefana*, *Máriu* (Matricula baptisatorum grk. parochiae Presoviensis 1820 – 1843, s. 38), potom porodila dvojčičky, ktorým dala mená po predchádzajúcich zosnulých deťoch (Matricula baptisatorum grk. parochiae Presoviensis 1820 – 1843, s. 54). Najmladší z týchto nemanželských detí bol *Karol* (Keresztetek Anyakönyve Görögkatólikus Egyház 1844 – 1869, s. 84).

6. ZÁVER

Výskumom krstných mien na príklade mesta Prešov v 19. storočí sme dospeli k viacerým novým zisteniam. Počas celého 100-ročného skúmaného obdobia naprieč všetkými konfesiami patrili medzi najfrekventovanejšie chlapčenské mená *Ján* a *Andrej*. Tento výsledok je de facto potvrdením podobných sond aj v iných častiach Slovenska.³⁶ Ďalšie mená využívali všetky cirkvi, ale odlišovali sa vo frekvencii. Menej frekventované mená boli *Jozef*, *Štefan*, *Michal*, *Juraj* a *Karol*. Stretli sme sa aj s menami, ktoré sa vyskytli len pri jednotlivých konfesiách a vyznačovali sa niž-

³⁶ Meno *Ján* patrilo medzi najfrekventovanejšie napríklad v obci Lukáčovce (Zemková 2010, s. 25 – 26) a tiež vo farnosti Stará Ľubovňa (Tarasovičová 2010, s. 49).

ším podielom zastúpenia: *Alexander* a *František* (rímskokatolíci a gréckokatolíci), *Matej* (evanjelici a gréckokatolíci), *Anton* (rímskokatolíci) a *Samuel* a *Ludovít* (evanjelici). Tento jav bol výsledkom príchodom nových mien, ktoré sa rôzne adaptovali v odlišných konfesiónalných prostrediach.

Repertoár dievčenských krstných mien bol užší, a to bez ohľadu na konfesiu. Najfrekventovanejším dievčenským menom u rímskokatolíkov a gréckokatolíkov bolo meno *Mária*.³⁷ U evanjelikov bola najpopulárnejšia *Anna*.³⁸ Podobne ako pri chlapčenských menách, aj pri dievčatách boli niektoré mená rovnaké pre všetky farnosti, ale odlišovali sa zastúpením. K takýmto menám patria: *Zuzana*, *Alžbeta*, *Barbora* a *Juliána*. Zaevidovali sme aj mená, ktoré sa vyskytli len pri niektorých konfesiách a ich zastúpenie bolo skôr priemerné: *Katarína* (rímskokatolíci a gréckokatolíci), *Terézia* (rímskokatolíci a evanjelici), *Žofia* (rímskokatolíci, gréckokatolíci) a *Dorota* (evanjelici), *Helena* (gréckokatolíci), *Karolína* (evanjelici), *Rozália* (evanjelici) a *Veronika* (rímskokatolíci). Podľa P. Šoltésa sa tieto mená začínajú objavovať v druhej polovici 19. storočia, keď prichádzajú spoza hraníc Uhorska a dochádza k ich spopularizovaniu (Šoltés 2010b, s. 12). Náš výskum tento fakt potvrdil.

Potvrdil sa tiež predpoklad, že diapazón používaných mien sa s pribúdajúcimi rokmi modifikoval. Na výber mien vplývala aj blízkosť sviatku svätého, po ktorom bolo dieťa pomenované. Niektorí novorodenci dostávali mená aj po svojich rodičoch a krstných rodičoch.³⁹

Na druhej strane sme zaevidovali aj mená, ktoré boli menej frekventované, resp. patrili medzi ojedinelé, raritné, ku ktorým možno zaradiť aj deti s viacerými menami. Protestanti sa na rozdiel od katolíkov javia ako „modernejší“ a menej konzervatívni. Väčšina rodičov používajúcich viacčlenné mená vybrala „len“ dve mená, neskôr boli deťom dávané minimálne tri mená, ktoré by ich odlišili od ostatných (Šoltés 2010b, s. 23). Zistili sme, že rodičia sa pri výbere týchto mien inšpirovali napríklad spoločenskými udalosťami, menami panovníkov (*František Jozef*). Výskum ukázal, že tieto mená obohatili zoznam mien aj nižších socio-profesných skupín, akými boli remeselníci a roľníci, ale stále sa nedostali medzi tie najnižšie, to znamená medzi robotníkov a sluhov. Viacčlenné mená, ktorých počet členov sa zvyšoval, sa vyskytovali menej často. V rímskokatolíckom prostredí sa ojedinele vyskytli deti oboch pohlaví, ktoré dostali dokonca až po šesť mien.

V matrikách sme upriamili pozornosť aj na mená viacpočetných detí. Za celú výskumnú etapu sa v Prešove narodilo 369 párov dvojčiek, t. j. 1,1 % zo všetkých

³⁷ Napríklad na Orave by sme medzi rímskokatolíckymi dievčatami v 19. storočí najčastejšie našli mená *Anna*, *Mária* a *Katarína* (Strišková 2010, s. 43).

³⁸ V evanjelickej farnosti Turičky sa v tomto období medzi dievčatami najčastejšie objavovalo meno *Mária* a *Helena* (Golian 2012a, 131 – 133).

³⁹ Bližšie o motívácii udeľovaní krstných mien pozri v štúdiu od J. Goliana (2012b, s. 96 – 105).

pôrodov. U evanjelikov a gréckokatolíkov sme zaevidovali aj po jednom prípade trojičiek. S pribúdajúcimi rokmi ich zastúpenie priamo stúpalo s počtom narodených. Medzi najfrekventovanejšie mená dvojičiek a trojičiek patrili tie mená, ktoré sa používali najčastejšie aj pri jednodetných pôrodoch. Avšak v skoršom období sme sa stretávali aj s prípadmi, keď boli týmto deťom vyberané mená typické pre biblické dvojice (*Adam a Eva, Mária a Jozef, Peter a Pavol* a pod.).⁴⁰ Zaevidovali sme aj rodiny, do ktorých sa narodili dvojičky viackrát, a tiež aj príklady nemanželských dvojičiek. Konkrétne príklady nám potvrdili skutočnosť, že pôrod dvojičiek bol veľmi namáhavý a jeho frekventovanou konzekvenciou bola smrť detí.

Vo všetkých farnostiach boli prirodzene zastúpené aj nemanželské deti. Od 50. rokov 19. storočia a najmä v posledných dekádach predminulého storočia zastúpenie nelegitímnych detí stúpalo v rímskokatolíckom a evanjelickej prostredí. Naopak, u gréckokatolíkov došlo k poklesu. Aj napriek tomu bolo prekvapivé ich nízke zastúpenie v evanjelickej cirkvi – 4,1 %, kým u rímskokatolíkov a gréckokatolíkov predstavovali nemanželské deti približne 17 %. P. Šoltés uvádza, že nemanželské deti by mali mať odlišné mená ako majorita, čo sa nám však nepotvrdilo (bližšie Šoltés 2010a, 50 – 51). Zaevidovali sme aj opakované narodenia nemanželských detí od tej istej matky, a tiež uvádzame príklady narodenia pohrobkov, ktorých otcovia sa ich narodenia nedožili. Narodenia nemanželských detí (tak ako aj detí viacpočetných) sa objavovali pravidelne, no ich dôslednejšiu evidenciu sme zaznamenali až po zavedení predtlačných matrik, až od 50. rokov 19. storočia.

V štúdiu sme sa zamerali na doteraz neanalyzovanú lokalitu, priblížili sme mestské prostredie a pracovali sme s multietnickými a multikonfesionálnymi vzorkami. Prínosom nie sú len zistenia, počty samotných mien, ale najmä interpretované príčiny: viacčlenné mená dostávali nielen deti dobre situovaných rodičov, čo sa nám podarilo doložiť aj príkladmi konkrétnych rodín intelektuálov, mešťanov, tiež sme objavili aj známe osobnosti (fotografá Karola Divalda, maliara Jána Rombauera a ďalších). Zistili sme, že mená dvojičiek neboli tak často motivované biblickými príbehmi, ale obľúbenosťou. Nemanželské deti sa menami nelíšili od majority, čo iné výskumy skôr vyvracajú. Potvrdilo sa nám, že študovanie zápisov v cirkevných matrikách prináša množstvo nenahraditeľných informácií.

Literatúra

- BARTUNEK, A. (2003): Lekárnické váhy a camera obscura. In: Švorc, P. (ed.): *Príbehy starého Prešova*. Prešov: Universum, 156 – 161.
- BARTUNEK, A. (2003): Sladký sen Jána Samuela Gertingera. In: Švorc, P. (ed.): *Príbehy starého Prešova*. Prešov: Universum, 100 – 105.

⁴⁰ Používanie biblických mien pre dvojice potvrdzujú aj výsledky ďalších analýz: pozri Golian 2012c, s. 101 – 102.

- BEŇOVÁ, K. (2010): *Ján Rombauer (1782 – 1849): Levoča – Petrohrad – Prešov*. Bratislava: Slovenská národná galéria.
- BOTÍKOVÁ, M. – ŠVECŇOVÁ, S. – JAKUBÍKOVÁ, K. (1997): *Tradičie slovenskej rodiny*. Bratislava: Veda.
- BURKE, P. (2005): *Was ist Kulturgeschichte?* Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- GERHARDS, J. (2017): *The Name Game: Cultural Modernization and First Names*. Routledge.
- GERHARDS, J. – HACKENBROCH, R. (2000): Trends and Causes of Cultural Modernization: An Empirical Study of First Names. In: *International Sociology*, 15/3, 501 – 531.
- GOLIAN, J. (2008): Meno a konfesia. Vplyv náboženskej tradície na výber krstných mien. In: *História*, 8/5, 15 – 17.
- GOLIAN, J. (2010): *Historicko-demografická analýza krstných matrik farností Lúčky a Turičky v 18. a v 19. storočí*. [Diplomová práca.] Ružomberok: Katolícka univerzita.
- GOLIAN, J. (2012a): Analysis of Frequentness of the First Names in the Denominational Different Environments in 18th and 19th Century in the Middle Slovakia. In: Brišová, K. – Knejp, J. (eds.): *Changes of Central Europe since the Middle 18th Century to Present*. Ostrava: University of Ostrava, 128 – 133.
- GOLIAN, J. (2012b): Motivácia udeľovania krstných mien v katolíckom a evanjelickom prostredí stredného Slovenska v 18. a 19. storočí. In: Bojková, A. (ed.): *Spoločnosť, kultúra a každodennosť v dejinách Slovenska*. Košice: UPJŠ, 96 – 105.
- GOLIAN, J. (2012c): Narodenie dvojčiek, požehnanie či utrpenie? Historicko-demografická analýza krstných matrik vybraných rímskokatolíckych a evanjelických a.v. farností na Slovensku. In: *AntropoWebzin*, 2, 97 – 106.
- GOLIAN, J. (2019): *Život ľudu detvianskýho: historicko-demografická a kultúrna sonda do každodenného života na Podpoľaní v dlhom 19. storočí*. Ružomberok: Society for Human Studies.
- HABOVŠTIAKOVÁ, K. (1980): Frekvencia a motivácia výberu rodných mien na Slovensku v minulosti a v súčasnosti. In: Majtán, M. (ed.): *Spoločenské fungovanie vlastných mien. Zborník materiálov zo VII. slovenskej onomastickej konferencie (Zemplínska Šírava 20. – 24. septembra 1976)*. Bratislava: Veda, 305 – 315.
- HAPÁK, P. (1965): Prešov v rokoch 1848 – 1900. In: Sedlák, I. (ed.): *Dejiny Prešova II*. Košice: Východoslovenské vydavateľstvo, 7 – 59.
- HAPÁK, P. – SNINČÁK, J. (1965): Prešov v rokoch 1711 – 1848. In: Sedlák, I. (ed.): *Dejiny Prešova I*. Košice: Východoslovenské vydavateľstvo, 177 – 217.
- HAYNES, S. (2000): *Etruscan Civilization: A Cultural History*. California: J. Paul Getty Museum.
- KOHÚTOVÁ, M. – ŠIŠMIŠ, M. (2004): Slovenské rodiny od 16. do začiatku 20. storočia. In: Šišmiš, M. (ed.): *Príručka ku genealogickému výskumu na Slovensku a v slovacikálnom zahraničí*. Martin: Slovenská genealogická spoločnosť, 41 – 54.
- KOMOROVSKÝ, J. (1976): *Tradičná svadba u Slovanov*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- KÓNĽA, P. (1997): Vývin a zmeny konfesijných pomerov v Prešove v 16. – 19. storočí. In: KónĽa, P. – Matlovič, R. (eds.): *Obyvateľstvo Karpatskej kotliny I.* Prešov: Universum, 128 – 164.
- KÓNĽA, P. – MRVA, I. (2013): Vzostup a pád v „dlhom 19. storočí“. In: KónĽa, P. (ed.): *Dejiny Uhorska*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove, 479 – 542.
- KROPILÁK, M. (1977): *Vlastivedný slovník obcí na Slovensku II*. Bratislava: Veda.
- KRŠKO, J. (2001): Frekvencia rodných mien na Slovensku. In: *Slovenská reč*, 66/1, 14 – 25.
- LIPTÁK, Ľ. (1996): Modernizácia Slovenska: národ, štát, spoločnosť. In: *Historický časopis*, 45/1, 71 – 76.
- MAJTÁN, M. – POVAŽAJ, M. (1998): *Výberte si meno pre svoje dieťa*. Bratislava: Art Area.
- MITTERAUER, M. (2011): *Traditionen der Namengebung*. Wien: Böhlau Verlag.
- MUŠÁKOVÁ, D. (2011): *Demografický vývoj mesta Púchov v dlhom 19. storočí. Analýza cirkevných matrik v rokoch 1779 – 1879*. [Diplomová práca.] Ružomberok: Katolícka univerzita.
- SLOVNÍK SLOVENSKEHO JAZYKA I. (1959). Hl. red. Š. Peciar. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.

- SLOVNÍK SLOVENSKÉHO JAZYKA IV. (1964). Hl. red. Š. Peciar. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.
- STRIŠKOVÁ, J. (2010): *Demografický vývin farnosti Rabča, Rabčice, Oravská Polhora a Sihelné v rokoch 1766 – 1895*. [Diplomová práca.] Ružomberok: Katolícka univerzita.
- ŠOLTÉS, P. (2010a): Vrátia sa ešte Ján s Jozefom? In: *Impulz*, 6/4, 41 – 54.
- ŠOLTÉS, P. (2010): „... ja ťa krstím...“ alebo čo v minulosti ovplyvňovalo výber mena. In: Papco, J. (ed.): *Naše kresťanské mená: výstava k príležitosti roka kresťanskej kultúry na Slovensku 2010*. Bojnice: Slovenské národné múzeum, 11 – 25.
- ŠOLTÉS, P. (2015): Z Devína pred krstiteľnice. Národné mená v slovenskom národnom hnutí. In: Kováč, D. – Kowalská, E. – Šoltés, P. (eds.): *Spoločnosť na Slovensku v dlhom 19. storočí*. Bratislava: Veda, 238 – 262.
- TARASOVIČOVÁ, A. (2010): *Historická analýza krstných mien v cirkevných matrikách z 18. a 19. storočia (porovnanie obcí zo slovenskej a rusínskej etnickej oblasti)*. [Diplomová práca.] Ružomberok: Katolícka univerzita.
- VASILOVÁ, D. (2012): Osobnosti Právnickej akadémie Prešovského kolégia Potiského dištriktu evanjelickej cirkvi a. v. 1850 – 1878 z radov profesorov. In: *Annales historici Presovienses*, 12/1, 146 – 165.
- ZELINSKY, W. (1970): Cultural Variation in Personal Name Patterns in the Eastern United States. In: *Annals of the Association of American Geographers*, 60/4, 743 – 769.
- ZEMKOVÁ, S. (2010): *Demografický vývoj farnosti Lukáčovce*. [Diplomová práca.] Ružomberok: Katolícka univerzita.

Pramene

- Kereszteltek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1839 – 1867. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1842 – 1861. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1862 – 1895. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Evangélicus Egyház 1868 – 1888. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Görögkatólikus Egyház 1844 – 1869. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Görögkatólikus Egyház 1844 – 1869. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Görögkatólikus Egyház 1886 – 1895. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Görögkatólikus Egyház 1888 – 1895. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Római Katólikus Egyház 1875 – 1878. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Kereszteltek Anyakönyve Római Katólikus Egyház 1884 – 1891. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1768 – 1809. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1810 – 1841. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1814 – 1839. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum ev. parochiae Presoviensis 1839 – 1867. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).

- Matricula baptisatorum grk. parochiae Presoviensis 1820 – 1843. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1777 – 1807. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1808 – 1828. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1827 – 1852. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1852 – 1860. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1861 – 1868. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1868 – 1873. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1873 – 1875. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).
- Matricula baptisatorum rom.-cath. parochiae Presoviensis 1875 – 1878. Dostupné na: <https://www.familysearch.org/> (cit. 31. 8. 2021).